

**SLOVENSKÁ POĽNOHOSPODÁRSKA UNIVERZITA
V NITRE**

FAKULTA EKONOMIKY A MANAŽMENTU

1128531

**ÚČTOVANIE A EVIDENCIA KRÁTKODOBÉHO
FINANČNÉHO MAJETKU**

2010

Mária Gašparíková

**SLOVENSKÁ POĽNOHODÁRSKA UNIVERZITA
V NITRE
FAKULTA EKONOMIKY A MANAŽMENTU**

**ÚČTOVANIE A EVIDENCIA KRÁTKODOBÉHO
FINANČNÉHO MAJETKU**

Bakalárska práca

Študijný program:	Účtovníctvo
Študijný odbor:	3.3.12 Účtovníctvo
Školiace pracovisko:	Katedra informačných systémov
Školiteľ:	doc. Ing. Anna Látečková, PhD.

Nitra 2010

Mária Gašparíková

Čestné vyhlásenie

Podpísaná Mária Gašparíková vyhlasujem, že som záverečnú prácu na tému „Účtovanie a evidencia krátkodobého finančného majetku“ vypracovala samostatne s použitím uvedenej literatúry.

Som si vedomá zákonných dôsledkov v prípade, ak uvedené údaje nie sú pravdivé.

V Nitre 5. mája 2010

Mária Gašparíková

Pod'akovanie

Chcela by som vyjadriť pod'akovanie vedúcej práce doc. Ing. Anne Látečkovej, PhD. za pripomienky a odbornú pomoc pri vypracovaní práce. Za poskytnutie informácií a pomoc pri vypracovaní praktickej časti práce by som chcela poďakovať Marike Bartošovej.

Abstrakt

Vstup Slovenskej republiky do Európskej únie sa stal významným medzníkom v histórii Slovenskej republiky. Prijatie eura ako platnej meny Slovenskej republiky prinieslo veľké zmeny nielen pre bežných ľudí, ale najmä pre podnikateľské subjekty. Na podniky zaoberajúce sa zmenárenskou činnosťou to malo dopady, ktoré nemohli svojou činnosťou ovplyvniť.

V predkladanej bakalárskej práci sme sa zaoberali vymedzením krátkodobého finančného majetku a charakteristikou zmenárenskej činnosti. Taktiež sme spracovali tematiku týkajúcu sa účtovníctva a jeho vedenia pomocou informačných systémov. Následne sme analyzovali vplyv prijatia eura na činnosť zmenárne.

Analyzovaním zmenárenskej činnosti sme vyvodili závery a následne uviedli návrhy na zlepšenie. Nakoľko v zmenárni nemajú vypracovanú vnútro podnikovú smernicu, ktorej vypracovanie je povinné podľa zákona o účtovníctve, odporúčali by sme ju vypracovať. Účtovníctvo majú vedené externou formou, z dôvodu väčšej bezpečnosti a spoľahlivosti by sme navrhovali zmeniť túto formu vedenia na internú. Vzhľadom k tomu, že v zmenárni nemajú zavedenú evidenciu pošty, keďže ako sídlo zmenárne je uvedená adresa jedného z majiteľov, odporúčali by sme uviesť ako sídlo zmenárne skutočnú adresu zmenárne a prijatú poštu evidovať v zmenárni.

V ostatných oblastiach sa zmenáreň riadi podľa platných zákonov a nariadení, najmä podľa zákona o účtovníctve a devízového zákona.

Kľúčové slová: krátkodobý finančný majetok, účtovanie majetku, peňažné prostriedky, informačný systém, zmenáreň

Abstrakt

The accession of the Slovak Republic to the European Union has become a milestone in the history of the Slovak Republic. The adoption of the euro as a valid currency of the Slovak Republic has brought major changes not only for ordinary people, but especially for businesses. Thus, the companies working in the area of currency exchange services have been affected by something that they could not influence.

In the present bachelor thesis, we discuss the definition of short-term financial assets and the characteristics of currency exchange services. We also process the issues related to accounting and bookkeeping using information systems. Subsequently, we analyse the impact of euro adoption on the activity of an exchange office.

Through the analysis of exchange services, we draw conclusions and then bring proposals for improvement. As the given exchange office does not have an internal directive, the elaboration of which is required according to the Accounting Act, we would recommend its elaboration. The bookkeeping is outsourced. In order to achieve a greater security and reliability, we would propose to change this form of bookkeeping to in-house bookkeeping. Given the fact that they do not have established the mail records in the exchange office, as the seat of the exchange office is registered at the address of one of the owners, we would recommend to register the seat of the exchange office at the actual address of the exchange office and to record the received mail in the exchange office.

In other areas, the exchange office is regulated by the applicable laws and regulations, mainly by the Accounting Act and the Foreign Exchange Act.

Keywords: short-term financial assets, accounting of assets, cash, information system, exchange office

Obsah

Obsah	6
Úvod	7
1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí.....	8
1.1 Účtovníctvo, cieľ účtovníctva a účtovné systavy	8
1.2 Klasifikácia majetku	15
2 Cieľ práce.....	22
3 Metodika práce a metódy skúmania	23
4 Výsledky práce	25
4.1 Charakteristika spoločnosti	25
4.2 Krátkodobý finančný majetok	26
4.3 Analýza činnosti v zmenárni	27
4.4 Účtovanie valút.....	28
4.5 Softvér Monetka	29
4.6 Organizácia práce v zmenárni	33
4.7 Výstupné zostavy.....	39
5 Záver.....	40
Zoznam použitej literatúry	43
Zoznam príloh	46

Úvod

1. máj 2004 sa stal významným dňom v dejinách Slovenskej republiky. Týmto dňom sa Slovenská republika stala členom Európskej únie. Toto členstvo jej zabezpečuje slobodný pohyb osôb, tovaru, služieb a kapitálu. Pri vstupe do Európskej únie sa Slovenská republika zaviazala prijať jednotnú európsku menu euro. Nato aby sa Slovenská republika mohla stať členom krajín eurozóny, musela byť začlenená do systému výmenných kurzov ERM II a spĺňať maastrichtské kritériá. Tieto kritériá sa zaoberajú cenovou stabilitou, výškou rozpočtového deficitu, stabilitou výmenných kurzov a úrokovou mierou.

Európska komisia a Európska centrálna banka 7. mája 2008 skonštatovali, že Slovenská republika plní maastrichtské kritériá udržateľne a odporučili vstup Slovenskej republiky do eurozóny. Následne schválil 17. júna 2008 vstup Slovenska do eurozóny Európsky parlament. V júli 2008 bol stanovený Radou Európskej únie výmenný kurz slovenskej koruny voči euro na 1 euro = 30, 1260 slovenskej koruny. Od augusta mali obchodníci povinné uvádzať duálne zobrazovanie cien a ďalších finančných hodnôt v korunách aj eurách. Prijatie eura na Slovensku prebehlo formou „Veľkého tresku“, čo znamenalo súčasné zavedenie eura v jeden časový okamih v hotovostnej i bezhotovostnej forme. Od 1.1.2009 sa začalo používať euro ako platná mena Slovenskej republiky. Od tohto dňa euro nahradilo slovenskú korunu. Po prijatí eura nastalo obdobie duálneho obehu, kedy sa mohla ako platná mena používať slovenská koruna aj euro. Po uplynutí dvoch týždňov duálneho obehu bolo možné platiť len eurami.

Vstupom Slovenska do Európskej únie nastali aj veľké zmeny v účtovníctve. Slovensko dodržiava normy a predpisy stanovené Európskou úniou pre zjednotenie účtovníctva v krajinách Európskej únie. Slovenská republika prijala záväzné predpisy pre účtovníctvo s cieľom dosiahnutia porovnateľnosti údajov z účtovných závierok. Na tento účel sa vydávajú Medzinárodné štandardy pre zostavenie účtovnej závierky, skrátene IFRS.

Prijatie eura ovplyvnilo vo veľkej miere nielen občanov Slovenskej republiky ale aj podnikateľov, najmä zmenárne. Nakoľko euro bolo v zmenárňach jednou z najčastejšie zamieňaných mien. Túto zmenu sa budeme snažiť zachytiť a priblížiť v tejto bakalárskej práci. Okrem toho sa budeme snažiť priblížiť samotnú činnosť zmenárne z hľadiska vedenia účtovníctva.

1 Súčasný stav riešenej problematiky doma a v zahraničí

1.1 Účtovníctvo, cieľ účtovníctva a účtovné systavy

Účtovníctvo patrí k najstarším informačným zdrojom, jeho vznik podmienili ekonomické a technické podmienky. Jeho hlavnou úlohou ako v minulosti, tak aj dnes je poskytovať informácie o stave a pohybe majetku a záväzkov. Úloha účtovníctva ostala rovnaká, avšak pohľad nato, čo je účtovníctvo, sa líšia.

Podľa **Patakyho, J – Hacherovej, Ž. – Kočnera, M. (2008)** je účtovníctvo metodicky ucelený systém informácií o hodnotovej stránke organizovaných činností v podnikateľskom subjekte. Poskytuje tak sústavu poznávacích informácií o ekonomickej realite v peňažnom vyjadrení.

Horngren, Ch. – Harrison, W. – Smith Bamber, L. (2002) sú toho názoru, že účtovníctvo je informačný systém, ktorý meria podnikateľské aktivity, spracúva tieto informácie do výkazov a výsledky poskytuje riadiacim subjektom.

Soukupová, B. – Šlosárová, A. – Baštincová, A. (2004) chápu účtovníctvo ako vedu i praktickú činnosť zaoberajúcu sa zberom, zaznamenávaním, triedením, sumarizáciou, interpretáciou a odovzdávaním účtovných informácií všetkým jeho používateľom spôsobom, aby na ich základe mohli prijímať príslušné podnikateľské rozhodnutia.

Landa, M. (2005) charakterizuje účtovníctvo ako proces poznávania, merania, evidencie a sprostredkovania ekonomických informácií umožňujúcich rozhodovanie užívateľov týchto informácií.

Látečková, A. - Michaláková, J. (2007) považujú účtovníctvo za informačný systém, ktorý je v podnikovom prostredí nenahraditeľným zdrojom informácií pre manažérov. Účtovníctvo ako informačný systém dokumentuje podnikateľskú činnosť a poskytuje tak informácie širokému okruhu používateľov. Vo všeobecnosti považujeme účtovníctvo za systém umožňujúci vierohodne zaznamenať prebiehajúcu hospodársku činnosť v podniku.

Šlosárová, A. a i. (2006) uvádzajú, že v súčasnej právnej úprave účtovníctvo ako také definované nie je. Novodobá odborná literatúra sa však čiastočne uspokojuje konštatovaním, že účtovníctvo je informačný systém.

Podľa **nášho názoru**, sú všetky tvrdenia správne, záleží či sa snažíme účtovníctvo charakterizovať z hľadiska vedy alebo praktickej činnosti, podľa toho sa aj definície účtovníctva čiastočne líšia. Podstata všetkých tvrdení je však rovnaká.

Cieľ účtovníctva

Soukupová, B. - Šlosárová, A. – Baštincová, A. (2004) považujú za základný cieľ účtovníctva podávať jemu vlastnými prostriedkami, podľa základnej zásady účtovníctva, verný a pravdivý obraz o finančnej a výnosovej situácii podniku.

Landa, M. (2005) charakterizuje cieľ účtovníctva ako kvalitatívny stav, ktorý v maximálnej miere uspokojí informačné potreby užívateľov účtovných informácií. Takýmto kvalitatívnym stavom je situácia, kedy účtovná závierka, ktorá je zostavená na základe účtovníctva podáva verný a poctivý obraz predmetu účtovníctva a finančnej situácie podniku.

Šuranová, Z. – Škoda, M. (2007) uvádza ako primárny cieľ účtovníctva, nie predstavenie ekonomickej situácie podniku, ale zistenie zisku, ktorý sa má rozdeliť vlastníkom bez toho, aby sa obmedzila pozícia iných zainteresovaných, najmä veriteľov.

Podľa **Feketeovej, R. – Kicovej, M. (2007)** je cieľom účtovníctva podávať verný a pravdivý obraz o majetkovej, výnosovej a finančnej situácii podniku, produkuje tak informácie, ktoré sú pre finančné riadenie a rozhodovanie údajovou základňou.

Sedláček, J. a i. (2005) tvrdia, že cieľom účtovníctva je zaistiť verné zobrazenie reality pre potreby finančného riadenia podnikov a zabezpečenie porovnateľnosti výstupných účtovných informácií v národnom i nadnárodnom meradle.

Podľa **nášho názoru** je hlavným cieľom účtovníctva podať verný a pravdivý obraz predmetu účtovníctva a finančnej situácie podniku. Preto sa najviac stotožňujeme s definovaním cieľu účtovníctva podľa Landu.

Účtovné systavy

Pataky, J. – Hacherová, Ž. – Kočner, M. (2008) definujú účtovnú sústavu ako súhrn postupov, metód a zásad, ako aj metodických prostriedkov, ktoré umožňujú zistiť potrebné informácie o skutočnostiach, ktoré sú predmetom účtovníctva a podľa zvolených kritérií ich spracovať a pripraviť pre potreby manažmentu.

U nás sa uplatňujú tieto dve sústavy účtovníctva:

- sústava jednoduchého účtovníctva
- sústava podvojného účtovníctva

Predmetom jednoduchého účtovníctva podľa **Patakyho, J. – Hacherovej, Ž. - Kočnera, M. (2008)** je evidencia stavu a zmien v stave majetku a záväzkov. Špecificky sa eviduje stav peňažných prostriedkov v hotovosti a v peňažných ústavoch, vklady a výbery vlastníka, zásoby, záväzky a pohľadávky. V jednoduchom účtovníctve sa neuplatňuje na rozdiel od podvojného účtovníctva kontrola podvojnosti účtovných zápisov.

Podľa názoru **Soukupovej, B. – Šlosárovej, A. – Baštincovej, A. (2004)** sa jednoduché účtovníctvo obmedzuje na evidovanie stavu majetku a záväzkov a jednotlivých hospodárskych operácií, ktoré spôsobujú ich zmeny. V jednoduchom účtovníctve sa zisk alebo strata zisťujú porovnaním vlastného imania na začiatku účtovného obdobia so stavom vlastného imania na konci účtovného obdobia.

Landa, M. (2005) tvrdí, že jednoduché účtovníctvo je založené na báze peňažných tokov, kedy sa daná operácia vo výkazoch prejaví až v okamihu skutočného pohybu peňažných prostriedkov. Od 1.1. 2004 však jednoduché účtovníctvo v Českej republike nie je právne upravené, preto akoby prestalo existovať, ale naďalej sa používa ako nástroj pre evidenciu ekonomických informácií v rámci daňovej evidencie podľa zákona o dani z príjmu.

Sedláček, J. a i. (2005) uvádzajú, že v roku 2004 zaviedla novela zákona o účtovníctve v Českej republike jednotné účtovné pravidlá pre všetky účtujúce subjekty a súčasne zrušila jednoduché účtovníctvo, čo je v súlade s právom Európskej únie, ktoré oddeľuje účtovníctvo od daní. Pričom jednoduché účtovníctvo bolo nahradené daňovou evidenciou, záväznou pre podnikateľov, ktorí nie sú účtovnými jednotkami.

Pataky, J. – Hacherová, Ž. – Kočner, M. (2008) tvrdia, že podvojný účtovníctvo je založené na podvojnosti účtovných zápisov. Je to základný princíp tejto sústavy vychádzajúci z ekonomickej zásady ekvivalentnosti majetku, ktorá spočíva v tom, že hospodárska operácia, ktorá spôsobila zmenu v jednej zložke majetku sa musí ekvivalentne prejavíť v hodnotovom vyjadrení v druhej zložke majetku.

Podľa **Soukupovej, B. - Šlosárovej, A. – Baštinčovej, A. (2004)** zachytáva podvojnú účtovníctvo všetky hospodárske operácie podvojnými zápismi. Zásada podvojnosti vychádza z toho, že každá hospodárska operácia zapríčiňuje v objeme majetku, ktorý je predmetom účtovníctva v najširšom zmysle, zmeny v dvoch zložkách majetku, z toho vyplýva, že zmena v jednej zložke sa musí ekvivalentne prejaviť v hodnotovom vyjadrení v druhej zložke majetku. Prednosťou podvojného účtovníctva je sústavnosť zápisov a hlavne jeho kontrolné možnosti.

Landa, M. (2005) uvádza ako charakteristický rys podvojného účtovníctva skutočnosť, že účtovné operácie výnosové alebo nákladové sa v účtovných výkazoch prejavujú bez ohľadu na to, či súčasne s ich vznikom došlo taktiež k pohybu peňažných prostriedkov. Podvojnú účtovníctvo je založené na aktuálnej báze, kedy vzniká zisk alebo strata ako rozdiel medzi výnosmi a nákladmi, a to bez ohľadu na to, či tieto výnosy alebo náklady boli uhradené vo forme peňažných príjmov alebo výdavkov. Preto sa označuje ako aktuálne účtovníctvo. V súčasnosti sa v Českej republike podľa platnej právnej terminológie používa pre podvojnú účtovníctvo pojem účtovníctvo.

Krištofík, P. – Saxunová, D. – Šuranová, Z. (2009) tvrdia, že podvojnú účtovníctvo predstavuje systém, ktorý prostredníctvom úplného zachytenia obchodných transakcií a iných udalostí zobrazuje ako majetok a kapitál, tak aj výnosy a náklady. Zaúčtovaním nákladov a výnosov sa preukazujú aj príčiny dosiahnutého výsledku hospodárenia, ktorým je buď zisk alebo strata. Tento systém účtovníctva získal názov kvôli možnosti dvojnásobného zistenia výsledku hospodárenia, dvojnásobného zachytenia každej obchodnej transakcie alebo inej udalosti a taktiež dvojnásobného zaúčtovania každej sumy.

Sedláček, J. a i. (2005) poukazujú nato, že podľa nových pravidiel sú účtovné jednotky povinné viesť účtovníctvo (podvojnú), ktorého predmetom je účtovanie o stave a pohybe majetku a záväzkov účtovných jednotiek, o nákladoch a výnosoch a výsledkoch hospodárenia. Charakteristickým rysom je podvojný zápis, to znamená, že každá hospodárska operácia vstupujúca do účtovníctva vyvolá zmenu vždy na dvoch rôznych účtoch.

Harmonizácia účtovníctva

Transformácia slovenskej ekonomiky na trhové podmienky a zároveň globalizácia európskej a svetovej ekonomiky, ktorá sa vyznačuje voľným pohybom osôb, tovarov a kapitálu medzi jednotlivými krajinami sa prejavuje harmonizáciou účtovných informácií.

Sedláček, J. a i. (2005) harmonizáciou rozumejú približovanie účtovných noriem, zásad a výkazov rôznych štátov do tej miery, aby boli predkladané účtovné výkazy všeobecne zrozumiteľné.

Landa, M. (2005) harmonizáciou rozumie približovanie účtovných pravidiel a účtovných výkazov rôznych krajín do tej miery, aby predkladané účtovné výkazy boli patrične vzdelanému užívateľovi zrozumiteľné.

Podľa **Šabíkovej, I. – Gyuriána, N. (2007)** je harmonizácia účtovníctva proces približovania účtovných zásad, účtovných metód, pravidiel účtovania a bilancovania, a najmä obsahu účtovnej závierky jednotlivých krajín tak, aby boli navzájom porovnateľné a transparentné pre používateľov informácií z účtovnej závierky v ktoromkoľvek štáte na svete. Tento proces zblížovania národných účtovných systémov vedie k postupnému vytváraniu medzinárodného účtovníctva.

Šuranová, Z. – Škoda, M. (2007) pod pojmom harmonizácia rozumejú postup, pri ktorom sa redukuje počet rozdielov v účtovných postupoch medzi účtovnými systémami dvoch, alebo viacerých štátov prostredníctvom vzájomnej eliminácie, resp. prevzatia účtovných postupov. Nastáva tak koncentrácia účtovných postupov do redukovaného počtu zhodných spoločných medzinárodných postupov.

Šnircová, J. (2005) chápe harmonizáciu účtovníctva ako proces, to znamená v dynamickom zmysle, v rámci ktorého sú medzi rôznymi národnými účtovnými systémami redukované rozdiely.

Podľa názoru **Džupinku, R. - Rohlovej, K. (2005)** je dôvodom medzinárodnej harmonizácie účtovníctva skutočnosť, že rozdiely v národných účtovných legislatívach boli tak zásadné, že spôsobovali problémy v porovnateľnosti a hodnotení spoločnosti v rôznych národných prostrediach. Snahy o harmonizáciu účtovníctva sa začali objavovať ako v rámci Európy, tak aj v rámci Spojených štátov amerických. V európskom kontexte predstavujú v súčasnej dobe túto harmonizačnú tendenciu predovšetkým International Accounting Standards Board (IASB).

IASB je orgán, ktorého hlavnou úlohou je tvorba sústavy medzinárodne aplikovateľných účtovných štandardov, ktoré by v globálnom meradle zabezpečili vysokú kvalitu a plnú porovnateľnosť účtovných výkazov.

Podľa **nášho názoru** harmonizáciou rozumieme proces približovania účtovných výkazov, aby sa zabezpečila porovnateľnosť výsledkov účtovnej jednotky. Popri tom dochádza k hľadaniu foriem zjednocovania medzinárodného účtovníctva.

Sedláček, J. a i. (2005) tvrdia, že harmonizácia by mala viesť k zbližovaniu dostupných alternatív riešení a zaisťovať minimum finančných údajov umožňujúcich kvalifikované rozhodovanie užívateľov. Je však zrejmé, že harmonizácia nebude znamenať precíznu jednotu vo všetkých účtovných postupoch a finančných výkazoch.

Soukupová, B. - Šlosárová, A. – Baštincová, A. (2004) považujú za cieľ harmonizácie účtovníctva dosiahnuť ekvivalentnosť informácií, ktoré sú poskytované účtovníctvom v záujme ich porovnateľnosti.

Podľa **Engelovej, K. (2007)** je cieľom harmonizácie, aby výstupy z účtovníctva, hlavne informácie z účtovnej závierky boli v jednotlivých štátoch transparentné a zostavené s využitím rovnakých vecných princípov predmetu účtovníctva. To znamená, aby boli navzájom porovnateľné, a taktiež bez úprav uznané v jednotlivých štátoch. Slovenská republika má ako členský štát EÚ v nadnárodnej zákonnej úprave účtovníctva zahrnuté smernice Rady EÚ a Európskeho parlamentu platné v rámci krajín EÚ.

Podľa názoru **Landu, M. (2005)** by sa mali harmonizovať všeobecné účtovné pravidla, zásady a postupy používané v rôznych štátoch sveta.

Šnircová J. (2005) považuje za cieľ harmonizácie prispôsobenie národných systémov účtovníctva, aby sa zvýšila medzinárodná porovnateľnosť účtovných závierok, príp. informácií v účtovníctve.

Šuranová, Z. – Škoda, M. (2007) uvádzajú ako cieľ harmonizácie elimináciu všetkých rozdielov v účtovných systémoch zúčastnených štátov. Tieto rozdiely však majú redukovať do takej miery, aby akceptovateľné alternatívy účtovníctva, ktoré sú kompatibilné, t. j. obsahovo sa navzájom nevyklučujú ani si neodporujú, ostávali v platnosti. Pri harmonizácii ide hlavne o dosiahnutie vzájomne sa nevyklučujúcej koexistencie účtovných postupov.

Podľa **nášho názoru** cieľom harmonizácie účtovníctva nie sú bezpodmienečne rovnaké účtovné závierky, ale dosiahnutie určitej porovnateľnosti.

Informačný systém

V súčasnej dobe informatizácie a globalizácie väčšina podnikov využíva automatizovaný informačný systém. Dôležitou súčasťou tohto informačného systému je podsystem účtovníctvo.

Podľa **Kupkoviča, M. a i. (2003)** informačný systém zabezpečuje informácie potrebné na vykonávanie všetkých riadiacich a výkonných činností v podniku. Prechádza celým podnikom a spája jednotlivé prvky do jedného celku, informácie a rozhodnutia na ich základe prijaté sú potom v podniku vzájomne prepojené.

Každá organizácia potrebuje účtovný systém. **Horngren, Ch. – Harrison W. – Smith Bamber, L. (2002)** špecifikujú účtovný informačný systém ako kombináciu personálu, záznamov a postupov poskytujúcich v podniku finančné údaje.

Feketeová, R. – Kicová, M. (2007) považujú podnikový informačný systém za hlavný nástroj. Pomocou neho možno identifikovať zmeny v hospodárskom prostredí, analyzovať ich a čo najrýchlejšie im prispôbiť správanie podniku. Účtovníctvo vystupuje v podniku ako najvýznamnejšia integrujúca súčasť podnikového informačného systému, tým predstavuje najdôležitejší zdroj informácií potrebných pre rozhodovanie. Preto má významné miesto v podnikovom manažmente. Vychádza z opisu existujúcej skutočnosti.

Kučera, M. – Látečková, A. (2008) charakterizujú informačný systém ako súhrn prvkov a činností spolu s ich vlastnosťami a vzťahmi, pričom sa transformáciou údajov vytvárajú informácie pre potreby používateľov. Jeho úlohou je získať, spracovať a poskytnúť potrebné informácie na patričné miesto vo vhodnom čase, potrebnom rozsahu a v požadovanej forme.

Podľa **nášho názoru** môžeme informačný systém chápať ako sústavu záznamov hospodárskych javov prebiehajúcich v podniku, v ktorom sa uchováva a následne využívajú informácie potrebné pre riadenie podniku.

1.2 Klasifikácia majetku

Podľa zákona o účtovníctve č. 431/2002 v znení neskorších predpisov sú majetkom tie aktíva účtovnej jednotky, ktoré sú výsledkom minulých udalostí, je takmer isté, že v budúcnosti zvýšia ekonomické úžitky účtovnej jednotky a dajú sa spoľahlivo oceniť a vykazujú sa v účtovnej závierke v súvahe alebo vo výkaze o majetku a záväzkoch.

Strážovská, H. a kol. (2003) definujú majetok ako ekonomický zdroj, ktorý je ovládaný podnikom, pričom je výsledkom minulých udalostí, očakáva sa, že podniku budú z neho plynúť ekonomické úžitky a dá sa oceniť.

V Českej republike sa aktívami rozumie majetok, ktorý predstavuje pre podnik budúci ekonomický úžitok a je spoľahlivo oceniteľný peniazmi. Podľa **Sedláčka, J. a i. (2007)** môžu mať aktíva podobu fyzickú (hmotnú) alebo nehmotnú. Množstvo i forma aktív, ktoré podnik vlastní, závisí hlavne od charakteru vykonávaných aktivít. Okrem formy, v ktorej podnik aktíva vlastní, je pre klasifikáciu významná doba ich použiteľnosti, t.j. doba, počas ktorej v podniku slúžia, pokiaľ nedôjde k ich premene v iné aktíva, aby v konečnom štádiu predstavovali peňažný tok plynúci do podniku.

Bielik, P. (2006) rozumie majetkom súhrn majetkových hodnôt, ktoré patria podniku a slúžia na jeho podnikanie.

Krištofík, P. – Saxunová, D. – Šuranová, Z. (2009) definujú majetok ako ekonomické prostriedky ovládané, resp. kontrolované podnikom, ktoré sú výsledkom minulých udalostí a od ktorých sa očakáva, že z nich budú v budúcnosti podniku plynúť ekonomické úžitky.

Najviac **sa stotožňujeme** s tvrdením podľa Bielika, nakoľko chápeme majetok ako vlastníctvo podniku, ktoré slúži na jeho podnikateľskú činnosť.

Dlhodobý majetok

Majetok členíme podľa hlavného časového hľadiska na dlhodobý a krátkodobý.

Strážovská, H. a i. (2003) charakterizujú dlhodobý majetok ako majetok, ktorého doba použiteľnosti, dohodnutá doba splatnosti alebo vyrovnania iným spôsobom pri vzniku účtovného prípadu je viac ako jeden rok.

Landa, M. (2005) tvrdí, že charakteristickým rysom dlhodobého majetku je doba jeho používania, ktorá je dlhšia ako jeden rok a jeho spotreba zvyčajne neprebíha jednorázovo, ale postupne podľa pravidiel stanovených obchodnou spoločnosťou, resp. zákonom o dani z príjmu.

Podľa **Bielika, P. (2006)** predstavuje dlhodobý majetok podniku vo všeobecnosti rozhodujúcu časť jeho celkového majetku. Je tvorený viacerými formami majetku a často je označovaný ako zriaďovací, fixný, stály, neobežný, v minulosti bol označovaný ako investičný majetok. Dlhodobý majetok slúži podniku dlhšiu dobu, nespotrebováva sa naraz, ale postupne a úmerne tomuto postupnému opotrebovávaniu prenáša svoju hodnotu vo forme odpisov do nákladov podniku. Na jednej strane predstavuje pre podnik dlhodobý zdroj prírastku zisku a na druhej strane zaťažuje ekonomiku podniku fixnými nákladmi. Z tohto dôvodu je dôležité sledovať stav majetku podniku, jeho štruktúru a zmeny.

Sedláček, J. a i. (2007) tvrdia, že stále aktíva predstavujú majetok slúžiaci podniku dlhodobo, pričom jeho spotreba neprebíha naraz, ale postupne.

Tieto tvrdenia sa zhodujú v tom, že dlhodobý majetok sa nespotrebováva naraz, ale postupne a že doba jeho používania je dlhšia ako jeden rok, preto sú **podľa nášho názoru** všetky tvrdenia správne.

Hlavné členenie dlhodobého majetku je na dlhodobý hmotný, dlhodobý nehmotný a dlhodobý finančný majetok.

Dlhodobý hmotný majetok

Sedláček, J. a i. (2007) tvrdia, že dlhodobý hmotný majetok je charakterizovaný hmatateľnou povahou. Stávajú sa ním veci uvedené do stavu spôsobilého k užívaniu, ktorými sa rozumie dokončenie veci a splnenie technických funkcií a povinností stanovených zvláštnymi predpismi pre užívanie. Tento majetok môže byť odpisovaný alebo neodpisovaný.

www.statistics.sk (2010) uvádza, že dlhodobým hmotným majetkom sú pozemky, stavby, byty a nebytové priestory, umelecké diela, zbierky a predmety z drahých kovov, bez ohľadu na ich ocenenie, samostatné hnutelné veci alebo súbory hnutelných vecí so samostatným technicko-ekonomickým určením s dobou použiteľnosti viac ako jeden rok a v ocenení vyššom ako 1 700 €.

Patria sem aj pestovateľské celky trvalých porastov s dobou plodnosti dlhšou ako tri roky, plemenné a dostihové kone, základné stádo a ťažné zvieratá, otváranky nových lomov, pieskovní a hlinísk, technická rekultivácia a technické zhodnotenie, ak nie sú súčasťou obstarávacej ceny dlhodobého hmotného majetku. Hmotný majetok, ktorého ocenenie sa rovná sume 1 700 € alebo je nižšie, sa môže zaradiť do dlhodobého hmotného majetku, ak doba použiteľnosti je viac ako jeden rok.

Dlhodobý nehmotný majetok

Podľa **Postupov účtovania a rámcovej účtovej osnovy pre podnikateľov** sú dlhodobým nehmotným majetkom tie zložky majetku, ktorých ocenenie je vyššie ako suma podľa osobitného predpisu a doba použiteľnosti je viac ako jeden rok. Nehmotný majetok, ktorého ocenenie sa rovná sume podľa tohto osobitného predpisu alebo je nižšie, je možné zaradiť do dlhodobého nehmotného majetku, ak je doba použiteľnosti tohto majetku dlhšia ako jeden rok. Nehmotný majetok, ktorý nebol zaradený do dlhodobého nehmotného majetku sa účtuje do nákladov. Podľa zákona o dani z príjmov je pre dlhodobý nehmotný majetok stanovená suma 2 400 €.

Podľa **Fabovej, Z. (2008)** dlhodobý nehmotný majetok tvoria tie zložky majetku, ktorých ocenenie je vyššie ako 2 400 € a majú prevádzkovo-technické funkcie alebo dobu použiteľnosti viac ako jeden rok.

Strážovská, H. (2003) definuje nehmotný majetok ako nepeňažný majetok, ktorý nemá hmotnú podobu je držaný podnikom za účelom použitia, na prenájom iným.

Podľa **Bielika, P. (2006)** dlhodobý nehmotný majetok zahŕňa za určitých podmienok nehmotné výsledky, ktorých ocenenie je vyššie ako 2 400 € a doba použitia je viac ako jeden rok. V knižnom zdroji bola uvedená suma, ktorá bola platná v danom roku a bola uvedená v slovenských korunách. Túto sumu som uviedla podľa zákona o dani z príjmov. Do dlhodobého nehmotného majetku patria výsledky výskumnej činnosti, patenty, licencie, goodwill, softvér a oceniteľné práva, ako i zriaďovacie výdavky.

www.statistics.sk (2010) uvádza, že dlhodobý nehmotný majetok tvoria zriaďovacie náklady, aktivované náklady na vývoj, softvér, oceniteľné práva, goodwill a patrí sem aj ostatný dlhodobý nehmotný majetok. Podľa Postupov účtovania zriaďovacie náklady nie sú od marca 2009 súčasťou dlhodobého nehmotného majetku.

Ocenenie dlhodobého nehmotného majetku je vyššie ako 2 400 €, doba použiteľnosti, dohodnutá doba splatnosti alebo vyrovnania iným spôsobom pri vzniku účtovného prípadu je dlhšia ako jeden rok. Nehmotný majetok, ktorého ocenenie nie je vyššie ako 2 400 €, možno zaradiť do dlhodobého nehmotného majetku, ak doba použiteľnosti tohto majetku je dlhšia ako jeden rok.

Sedláčka, J. a i. (2007) považujú za dlhodobý nehmotný majetok taký, ktorý nie je možné v podstate uchopiť, ako sú predmety z práv z priemyselného vlastníctva, projekty a programové vybavenie a iné poskytované technické alebo hospodársky využiteľné znalosti s dobou použiteľnosti dlhšou ako jeden rok. Dlhodobý nehmotný majetok nie je fyzickej povahy a poskytuje podniku určité práva na ekonomický prospech. Taktiež uvádzajú, že výšku ocenenia, od ktorej bude tieto práva považovať za dlhodobý nehmotný majetok, si v Českej republike stanovuje podnik sám (s výnimkou goodwillu a technického zhodnotenia) a to s ohľadom na princípy významnosti a verného a poctivého zobrazenia aktív v účtovníctve podniku. Dobou použiteľnosti sa rozumie doba, po ktorú je majetok použiteľný pre súčasnosť alebo uchovateľný pre ďalšiu činnosť podniku. Dlhodobý nehmotný majetok sa reprodukuje postupne prostredníctvom odpisov.

Dlhodobý finančný majetok

Podľa **Patakyho, J. (2004)** dlhodobý finančný majetok predstavujú cenné papiere, pôžičky, podiely, ďalší majetok ako sú umelecké diela, zbierky, predmety z drahých kovov a pozemky, ktoré podnik nakúpil s cieľom dlhodobého uloženia voľných finančných prostriedkov.

Bielik, P. (2006) uvádza, že dlhodobý finančný majetok predstavuje špecifický majetok podniku a nemožno si ho zamieňať s krátkodobým finančným majetkom. Tvoria ho cenné papiere ako sú obligácie, podielové cenné papiere, akcie, poskytnuté pôžičky inému podnikateľskému subjektu a vklady, pokiaľ sú v držbe podniku dlhšie ako jeden rok.

Pataky, J. – Hacherová, Ž. – Kočner, M. (2008) uvádzajú, že podnik dlhodobo investuje svoje voľné peňažné prostriedky do iných podnikateľských subjektov. Jedná sa o efektívne rozloženie peňažných prostriedkov do jednotlivých druhov dlhodobého finančného majetku.

Cieľom je získanie čo najväčšieho vplyvu na rozhodovaní a riadení obchodnej spoločnosti, do ktorej podnik vložil peňažné prostriedky alebo iný majetok, zhodnocovanie podielov, získavanie dividend a podielov na zisku, zabezpečenie dlhodobo stabilného ekonomického prepojenia v obchodných vzťahoch.

Podľa **Sedláček, J. a i. (2007)** dlhodobý finančný majetok predstavuje aktíva, ktoré podnik obstaráva alebo vlastní za účelom dlhodobého uloženia voľných prostriedkov so zámerom získať ekonomický prospech. Podnik si ho obstaráva za účelom získania vplyvu v inom podniku alebo pre dosiahnutie vyšších výnosov než pri inej forme investovania. Konečným cieľom tejto investície je získať ekonomický prospech vo forme dividend, podielov na zisku, úrokov či výnosov z predaja dlhodobého finančného majetku.

Krátkodobý majetok

Sedláček, J. a i. (2007) tvrdia, že krátkodobý majetok predstavuje majetok, ktorý sa pri hospodárskej činnosti podniku spotrebuje naraz, pričom u neho proces premeny nepresahuje jeden rok.

Kupkovič, M. a i. (2003) ho charakterizujú ako súčasť majetku podniku, ktorý sa po vstupe do transformačného procesu celý naraz spotrebúva, to znamená, že vchádza do hodnoty nových výrobkov celou svojou podstatou. Je určený buď na ďalšiu spotrebu alebo na predaj.

Bielik, P. (2006) považuje krátkodobý majetok za časť majetku podniku, ktorú tvoria produkčné faktory používané v podniku krátkodobo, to znamená kratšie ako jeden rok. Tento majetok sa spotrebováva jednorázovo a jeho hodnota vchádza do nových výrobkov, služieb, zvierat alebo do predaného tovaru. Zásadný význam krátkodobého majetku spočíva v tom, že svojou podstatou zabezpečuje plynulý priebeh výrobného procesu podniku. Tvoria ho peňažné prostriedky a tie zložky majetku, ktoré sa premenia v priebehu jedného roka na peňažné prostriedky.

Cenigová, A. (2009) charakterizuje krátkodobý majetok ako majetok, ktorého doba použiteľnosti, dohodnutá doba splatnosti alebo vyrovnania iným spôsobom pri vzniku účtovného prípadu je najviac jeden rok.

Krátkodobý majetok sa člení na krátkodobý finančný majetok, zásoby a krátkodobé pohľadávky.

Krátkodobý finančný majetok

Pataky, J. – Hacherová, Ž. – Kočner, M. (2008) uvádzajú, že štruktúru krátkodobého finančného majetku tvoria:

- peňažná hotovosť – hotovostné peniaze v pokladnici
- ekvivalenty peňažných prostriedkov – kolky, známky, šeky, peňažné poukážky, kreditné karty, ktoré majú menovitú hodnotu
- účty v bankách – vlastné peňažné prostriedky na financovanie podnikateľskej činnosti a ostatné účely
- krátkodobý finančný majetok - ktorý tvoria nakúpené majetkové a dlhové cenné papiere, za predpokladu, že ich dispozičná doba alebo doba splatnosti je najviac jeden rok. Jedná sa o nakúpené akcie a podiely iných podnikov slúžiace na obchodovanie, nakúpené úverové cenné papiere držané do doby splatnosti, resp. obchodovateľné dlhopisy. Súčasťou tejto zložky majetku sú aj odkúpené vlastné akcie a vlastné podiely, taktiež sem patria emitované a nepredané vlastné dlhopisy, ktoré môže účtovná jednotka vlastniť obmedzený čas.

Landa, M. (2005) charakterizuje krátkodobý finančný majetok ako aktíva, ktoré podnik nakupuje, vlastní, prípadne požičiava s cieľom krátkodobo investovať voľné peňažné zdroje či voľné nepeňažné aktíva takým spôsobom, ktorý mu prinesie očakávaný výnos, ktorý môže mať charakter dividend, úrokov a zhodnocovania v dôsledku rastu trhových cien držaných aktív.

Cenigová, A. (2009) definuje krátkodobý finančný majetok ako likvidný, bezprostredne obchodovateľný majetok, u ktorého predpokladaná držba je najviac jeden rok odo dňa uskutočnenia účtovného prípadu.

Podľa **Sedláčka, J. a i. (2005)** krátkodobý finančný majetok je majetok, u ktorého má účtovná jednotka zámer ho vlastniť, obchodovať s ním a využívať ho po dobu kratšiu ako jeden rok.

Zásoby

Pataky, J. – Hacherová, Ž. – Kočner, M. (2008) tvrdia, že zásoby tvoria významnú časť krátkodobého majetku, a to hlavne vo výrobných podnikoch. Podľa spôsobu obstarania sa rozdeľujú na externé zásoby a zásoby vlastnej výroby.

Cenigová, A. (2009) uvádza, že do zásob patrí materiál, nedokončená výroba, polotovary vlastnej výroby, výrobky, zvieratá a tovar.

Pohľadávky (krátkodobé i dlhodobé)

Cenigová, A. (2009) charakterizuje krátkodobé pohľadávky ako pohľadávky s dohodnutou dobou splatnosti najviac jeden rok.

Podľa **Patakyho, J. (2004)** dlhodobé pohľadávky sú pohľadávky s dohodnutou dobou splatnosti viac ako jeden rok.

2 Ciel' práce

Hlavným cieľom predkladanej bakalárskej práce je vymedzenie krátkodobého finančného majetku a vedenie účtovníctva vo vybranom podniku – zmenárni.

Vzhľadom k tomu, že vybraným subjektom je zmenáreň, v práci sme sa zamerali na problematiku peňažných prostriedkov v hotovosti.

Bakalárska práca je vypracovaná ako súbor teoretických poznatkov a praktických poznatkov získaných prácou v zmenárni.

K naplneniu hlavného cieľa slúžia **čiasťkové ciele**:

- charakteristika súvisiacich pojmov, ktorá spočíva v spracovaní teoretických literárnych prameňov a odborných literárnych zdrojov a porovnanie názorov jednotlivých domácich i zahraničných autorov na riešenie problematiku,
- spracovanie platnej právnej úpravy definujúcej vybrané termíny,
- vedenie účtovníctva vo vybranej zmenárni,
- charakteristika zmenárenskej činnosti a informačného systému,
- komplexné zhodnotenie riešenej problematiky a formulovanie návrhov na zlepšenie.

3 Metodika práce a metody skúmania

Objektom skúmania bakalárskej práce je spoločnosť zaoberajúca sa zmenárenskou činnosťou so sídlom v Dubnici nad Váhom. Spoločnosť MERCOR AM, s.r.o. vlastní dvaja spoločníci. Uvedené údaje sú pravdivé a zverejnené so súhlasom majiteľov zmenárne.

Teoretická časť bakalárskej práce je venovaná štúdiu odbornej literatúry, ktorá sa týka danej problematiky. Uvádzajú sa názory domácich i zahraničných autorov na oblasť účtovníctva, harmonizácie účtovníctva, informačného systému a majetku. Názory na danú problematiku sa porovnávajú a na základe toho si vytvárame vlastné názory.

Praktická časť je venovaná charakteristike zmenárne, jej činnosti a informačnému systému. Základnými prameňmi, ktoré sme využili pri vypracovaní praktickej časti bakalárskej práce sú údaje a písomné materiály poskytnuté vedením podniku. Dôležité údaje o samotnej zmenárni a jej činnosti poskytli majitelia a zamestnanci zmenárne. Pri svojej práci som využila aj poznatky získané prácou v zmenárni.

Postup práce a použité zdroje

Pred začatím bakalárskej práce sme zhromaždili literatúru týkajúcu sa vymedzenia krátkodobého finančného majetku nielen od domácich ale aj zahraničných autorov. Keďže zmenárenskú činnosť upravujú aj zákony a predpisy, odbornú literatúru sme doplnili štúdiom daných materiálov.

Informácie potrebné na vypracovanie bakalárskej práce sme získavali z rôznych zdrojov. Veľká časť študijnej literatúry pochádza z literárneho fondu Slovenskej poľnohospodárskej univerzity v Nitre a Slovenskej ekonomickej knižnice v Bratislave. Menšiu časť sme získali naštudovaním literatúry z Dubnickej knižnice.

Dôležitým zdrojom informácií boli aj zborníky v tlačenej a elektronickej podobe. Na získanie potrebných a aktuálnych údajov sme využili aj internetové stránky.

Za veľmi dôležitý zdroj informácií týkajúci sa praktickej časti, považujeme údaje, ktoré nám poskytli pracovníci zmenárne a jej majiteľ.

V teoretickej časti práce sme riešili vymedzenie krátkodobého finančného majetku. V praktickej časti sme sa zamerali na charakteristiku vedenia účtovníctva zmenárenskej činnosti. Ďalším krokom bolo získanie informácií o zmenárenskej činnosti a vedení účtovníctva v zmenárni od zamestnancov zmenárne.

Zistené informácie sme spracovali do výsledkov a následne vytvorili diskusiu týkajúcu sa problematiky záverečnej práce. Zistené skutočnosti sme komentovali, následne sme vyvodili závery a uviedli návrhy na zlepšenie.

V závere predkladanej bakalárskej práce sme stručne zhrnuli dosiahnuté výsledky vo vzťahu k stanoveným cieľom.

Použité metódy

Metódami použitými na dosiahnutie cieľov sú metódy analýzy, syntézy, selekcie a komparácie. Vo svojej bakalárskej práci sme využili nasledovné metódy:

- **metóda analýzy** – v teoretickej časti bola aplikovaná pri štúdiu názorov a stanovísk uvádzaných v domácej i zahraničnej odbornej literatúre, v praktickej časti bola táto metóda využitá pri opise činnosti zmenárne a jej informačného systému,
- **metóda selekcie** – je použitá pri prehľade riešenej problematiky so zameraním na tie literárne zdroje, ktoré obsahovo súvisia s témou bakalárskej práce. Táto metóda je tiež použitá pri výbere ustanovení a právnych noriem týkajúcich sa predmetnej problematiky,
- **metóda syntézy** – táto metóda bola použitá v poslednej časti práce na zhrnutie a následnú sumarizáciu získaných poznatkov,
- **metóda komparácie** – použitá v teoretickej časti v prehľade riešenej problematiky doma i v zahraničí.

4 VÝSLEDKY PRÁCE

4.1 Charakteristika spoločnosti

O spoločnosti MERCOR AM

Obchodné meno: MERCOR AM, s. r. o.

Sídlo: Pod hájom 1098/108, 018 41 Dubnica nad Váhom

Pridelené IČO: 36 320 501

Údaje o štatutárnych orgánoch

Meno a priezvisko: Ing. Anton Kováč

Bydlisko: Trenčianska 725/52, 018 51 Nová Dubnica

Spôsob konania: samostatne

Meno a priezvisko: Ing. Miroslav Truchlý

Bydlisko: Pod hájom 1098/108, 018 41 Dubnica nad Váhom

Spôsob konania: samostatne

Dátum vzniku: 27. 09. 2001

Predmety podnikania:

- veľkoobchod v rozsahu voľných živností,
- sprostredkovateľská činnosť,
- maloobchod v rozsahu voľných živností,
- sprostredkovanie dopravy,
- činnosti v oblasti nehnuteľností – sprostredkovanie nákupu a predaja a prenájmu nehnuteľností, prenájom nehnuteľností vrátane poskytovania doplnkových služieb,
- vzdelávanie v jazykových školách – jazyk ruský, jazyk anglický,
- prekladateľská činnosť a tlmočníctvo,
- administratívne a sekretárske práce,
- reklamné činnosti,
- faktoring a forfaiting,
- podnikateľské poradenstvo s výnimkou činností ekonomických, účtovných a organizačných poradcov,
- vedenie účtovníctva.

Národná banka Slovenska, pobočka Banská Bystrica, ako devízový orgán vydal devízovú licenciu pre spoločnosť MERCOR AM. Tým ju oprávňuje vykonávať obchody s devízovými hodnotami v rozsahu: vykonávať predaj bankoviek, mincí alebo cestovných šekov v cudzej mene za bankovky a mince v platnej mene Slovenskej republiky.

Pred prijatím meny eura ako platnej meny Slovenskej republiky, mala spoločnosť MERCOR AM ďalšiu prevádzku v Tesco v Dubnici nad Váhom. Nakoľko sa s menou euro najviac obchodovalo, po prehodnotení ziskovosti ostatných mien sa majitelia rozhodli túto prevádzku uzatvoriť.

Zmenárenská činnosť

Zmenárenskou činnosťou sa podľa Devízového zákona rozumie vykonávanie obchodov s devízovými hodnotami, ktorých predmetom je nákup peňažných prostriedkov v cudzej mene za menu euro v hotovosti alebo predaj peňažných prostriedkov v cudzej mene za menu euro v hotovosti. Na vykonávanie zmenárenskej činnosti je potrebná devízová licencia na zmenárenskú činnosť, ktorú udeľuje NBS.

Zmenárenskú činnosť upravujú:

- Devízový zákon č. 456/2002
- Predpisy Ministerstva financií SR
- Rozhodnutia Národnej Banky Slovenska

Pri zmenárenskej činnosti rozlišujeme *dve hlavné zmenárenské služby* a to:

- nákup a predaj valút
- nákup a predaj devíz

4.2 Krátkodobý finančný majetok

Pri nákupe alebo predaji valút dochádza k výmene hotovostných peňazí. Pod devízami rozumieme bezhotovostné peniaze na účtoch v tuzemsku alebo v zahraničí. Pri výmene devíz sú stanovené výhodnejšie kurzy. Do devíz patria aj cestovné šeky, cestovné akreditívy, kreditné a debetné karty, zmenky a cenné papiere.

V zmysle Postupov účtovania a rámcovej účtovej osnovy pre podnikateľov do *krátkodobého finančného majetku* zaradujeme:

- peňažné hotovosti a ekvivalenty peňažných hotovostí - napríklad ceniny, poukážky, šeky,
- účty v bankách,
- majetok účtovaný v účtovej skupine 25 – ktorými sú majetkové cenné papiere na obchodovanie, vlastné akcie a vlastné obchodné podiely, dlhové cenné papiere so splatnosťou do jedného roka držané do splatnosti, ostatné realizovateľné cenné papiere, obstaranie krátkodobého finančného majetku,
- peniaze na ceste.

V spoločnosti MERCOR AM s.r.o. sa obchodná činnosť uskutočňuje len s valutami. V rámci krátkodobého finančného majetku evidujú peňažné prostriedky v eurách a cudzej mene a peňažné prostriedky na bankových účtoch.

4.3 Analýza činnosti v zmenárni

Okolo 15:00 hod. sú na internete na stránke NBS zverejnené kurzy platné nasledujúci deň. Podľa tohto kurzu sa rozhoduje, či sa urobí odvod valút do komerčnej banky, aby nedošlo ku kurzovým stratám. Odvod do komerčnej banky sa robí v prípade, ak kurz valuty podľa kurzového lístka klesá. Ak ostáva kurz valuty stabilný alebo stúpa, ostáva valuta v zmenárni. Odvod sa robí cez pokladnicu zmenárne do banky na základe dokladu „vklad hotovosti“. Valuty sa odvádzajú do Tatra banky alebo ČSOB, podľa druhu valuty. V zmenárni sú vedené doláre, libry, české koruny, poľské zloté a švajčiarske franky. Do Tatra banky sa odvádzajú doláre, švajčiarske franky a poľské zloté. Do ČSOB sa robí odvod libier. České koruny sa neodvádzajú, pretože je o ne veľký záujem. Nakoľko zmenáreň sa nachádza len niekoľko kilometrov od českých hraníc. Veľa ľudí pracuje v Českej republike a na Slovensku si zamieňajú valuty, nakoľko je tu výhodnejší kurz. Pred príchodom hospodárskej krízy cestovali obyvatelia z okolia hraníc na Moravu na nákupy, teraz sa to však neoplatí, nakoľko kurz českej koruny stúpol a taktiež klesli ceny potravín na Slovensku. Na druhý deň ráno sa kurzy v zmenárni upravia po porovnaní s kurzami v komerčných bankách. Kurz valuty nákup sa v zmenárni stanoví vyšší ako v komerčnej banke a kurz valuty predaj musí byť nižší ako v komerčnej banke.

Medzi kurzom nákupu a predaja vzniká kurzové rozpätie, ktoré predstavuje zisk spoločnosti. Pri väčšom odbere valút pri predaji je možné po dohode stanoviť stredový kurz. Stredový kurz je kurz vyhlásený predchádzajúci deň NBS na internete alebo v dennej tlači.

Oceňovanie valút

Majetok a záväzky vyjadrené v cudzej mene sa prepočítavajú na eurá referenčným výmenným kurzom vyhláseným Európskou centrálnou bankou alebo Národnou bankou Slovenska.

Pri kúpe a predaji cudzej meny za menu euro použije účtovná jednotka kurz, za ktorý boli tieto hodnoty nakúpené alebo predané.

Pri peňažných prostriedkoch v rovnakej cudzej mene v pokladnici používajú na ocenenie úbytku metódu FIFO. Je to cena, kedy prvá cena na ocenenie prírastku príslušného druhu majetku sa použije ako prvá cena na ocenenie úbytku tohto majetku.

4.4 Účtovanie valút

Zmenárne vedie účtovníctvo v podvojnnej sústave účtovníctva. Nakoľko vedenie účtovníctva zmenárne má na starosti externá účtovníčka, uvádzame účtovanie základných hospodárskych operácií.

Operácie počas dňa

1. nákup cudzej meny - čiže výdaj z eurovej pokladnice a zároveň príjem cudzej meny do valutovej pokladnice účtujeme prostredníctvom analytickej evidencie

211 AÚ – CM / 211 AÚ - EUR

2. predaj cudzej meny – čiže výdaj cudzej meny z valutovej pokladnice a zároveň príjem do eurovej pokladnice:

- pri výdaji používajú na ocenenie úbytku metódu FIFO **504 / 211 AÚ – CM**

- pri tržbe z predaja sa použije kurz zmenárne **211 / 604 AÚ – EUR**

Rozdiel medzi hodnotami zaúčtovanými na účte 504 a účte 604 tvorí **zisk** zo zmenárenskej činnosti. Je to rozdiel medzi predajným a nákupným kurzom uvedeným v kurzovom lístku zmenárne.

Na konci dňa

1. uloženie cudzej meny na bankový účet zmenárne – zostatok cudzej meny na konci dňa vo valutovej pokladnici (pri amerických dolároch, britských librách a švajčiarskych frankoch)

- výdaj valút z valutovej pokladnice	261 / 211 AÚ – CM
- príjem EUR na bankový účet	221 AÚ – EUR / 261
- kurzový rozdiel	563 / 261

2. pri českej korune sa zostatok valutovej pokladnice prevedie do nasledujúceho dňa. Na ocenenie výdaja valút z pokladnice sa potom použije metóda FIFO.

Účtovanie k 31. 12.

K 31.12. sa zostatok vo valutovej pokladnici v cudzej mene prepočítava na menu euro kurzom NBS platným ku dňu zostavenia účtovnej závierky.

Vedenie účtovníctva

Externá účtovníčka používa na účtovanie účtovný program Hurricane od softvérovej spoločnosti Kalasoft. Predchodcom firmy bola firma Quadrodata s.r.o. zaoberajúca sa obdobnými činnosťami ako spoločnosť Kalasoft. Spoločnosť sa zaoberá vývojom a predajom ekonomického softvéru a výpočtovej techniky.

4.5 Softvér Monетка

Zmenáreň má zakúpenú licenciu na programový systém Monетка, prostredníctvom tohto systému je zabezpečená každodenná činnosť zmenárne.

Základných vlastností systému Monetka

Programový systém Monetka rieši problematiku automatizácie evidencie činnosti nákupu a predaja valút pre zmenárne strednej až malej kategórie.

Zabezpečuje všetky činnosti a služby vykonávané pracovníkmi zmenárne a v maximálnej možnej miere odstraňuje náročnú a často neprehľadnú evidenciu nákupu a predaja valút, kurzového listu, tvorby odvodových dokladov, odpočtov pre jednotlivých zákazníkov, denných uzávierok, ... atď.

Činnosť zmenárne je zameraná hlavne na výmenu zahraničnej meny za domácu menu, čo možno zjednodušene nazvať, ako obchodovanie s peniazmi. Treba však prirodzene vlastniť licenciu. Zákazník príde do zmenárne, aby vymenil svoju hotovosť v cudzej mene za domácu menu, resp. hotovosť v domácej mene za cudziu menu. Povinnosťou zmenárne je mať zverejnený práve platný kurzový list. Podľa kurzového listu sa prepočíta vymieňaná mena. Zároveň sa vyhotoví doklad o nákupe, resp. predaji valuty. Pri zamieňaní väčšej sumy cudzej meny sa vyžadujú základné informácie o majiteľovi valuty.

Ďalšou povinnosťou zmenárne je viesť potrebnú evidenciu o výmenách (valutová kniha, zberný doklad, atď.)

Okrem toho sa robia pravidelné odvody do banky a pravidelne sa uzatvára stav v pokladnici zmenárne. Pri odvode v banke dochádza k opätovnej zámene valút za domácu menu, ktorá ide späť do pokladnice zmenárne, aby bolo možné znova obchodovať.

Na pracovníkov zmenárne sú prirodzene kladené zložitejšie nároky, napr. dokonalá znalosť vymieňanej meny, znalosť cudzích jazykov, dokonalá ochrana a množstvo iných predpisov a doporučení.

Základné podsystémy programového systému Monetka

Systém Monetka tvoria štyri základné podsystémy, a to zmenáreň, pokladnica, doklady, informácie a servis.

Podsystém zmenáreň

V podsystéme zmenárne sa dá účtovať nákup a predaj valút, storno dokladu v danom dni a pred vytvorením uzávierky.

Ďalšou časťou je zámok, ktorý slúži pri výmene pracovníkov počas dňa, pričom každý pracovník má pridelené vlastné heslo. Týmto heslom sa prihlasuje do programu Monetka.

Podsystém pokladnica

V pokladnici si môžeme pozrieť aktuálny stav v pokladnici, kde je uvedená mena a názov štátu, množstvo valuty a priemerný kurz nákupu. Pre účtovníkov je uvedená kurzová hodnota. Ako doklad o stave v pokladnici môže byť vytlačený výpis.

V knihe kurzov musí pracovník každé ráno zmeniť kurzy na aktuálne, ktoré sa predtým porovnajú s komerčnými bankami. Kurzy v zmenárni musia byť pre ľudí výhodnejšie ako v banke. Zmenáreň si pri zmene mien neúčtuje žiadne poplatky. Postupne sa upravuje každá mena, prostredníctvom tlačidla na klávesnici a upraví sa kurzy nákupu a predaja.

V podsystéme operácie možno vidieť prehľad všetkých operácií, ktoré sa urobili v priebehu roka. Tieto operácie sa týkajú nákupu a predaja valút, storna, výberu z účtu a vkladu na účet a uzávierkových operácií. V tejto časti systému je možné vytlačiť chýbajúce doklady.

V podsystéme uzávierka sa každý deň po zatvorení zmenárne robí denná uzávierka, tá sa môže vykonať len raz za deň. Preto systém pred vykonaním uzávierky zadá otázku, či má uzávierku naozaj vykonať. Na konci každého mesiaca sa tlačí mesačná uzávierka.

V podsystéme odvod sa pri väčšom množstve valuty v zmenárni a klesajúcom kurze robí do banky odvod. V banke sa vyplní doklad „vklad hotovosti“, kde je uvedené číslo účtu, na ktorý sa valuta vkladá, mena, kurz meny a suma. Na základe dokladu z banky sa v zmenárni vystaví interný doklad „odvod“, kde sa uvedie odvodový kurz banky a množstvo odvedenej valuty (Príloha 1).

V programe pokladnica je časť dotácia, ktorú však pri činnosti zmenárne nevyužívajú, nakoľko sa jedná o dotáciu z vlastných zdrojov. Pri vklade do pokladne z bankového účtu, sa využíva doklad „vklad do pokladnice“. Ak sa peniaze z pokladnice vyberajú, vystaví sa doklad „výber z pokladnice“ (napr. nákup kancelárskych potrieb).

V podsystéme pokladnica je možnosť vytvorenia prebierky. Prebierka sa vykonáva pri odovzdávaní a preberaní iným pracovníkom.

Na konci dňa po vytvorení dennej uzávierky si pracovník prevezme kľúče od zmenárne. Zároveň skontroluje, či hotovostný stav v pokladnici zodpovedá stavu účtovnému.

Podsystem doklady

Jedným z dokladov je výkaz nákupu za minulý mesiac, ktorý sa robí ako podklad pre účtovníčku. Vo výkaze nákupu je uvedené množstvo nakúpenej a predanej valuty a kurzové hodnoty za predchádzajúci mesiac.

V časti archívne zostavy sú uvedené možnosti vytvorenia archívnych zostáv odvodov, denných uzávierok, mesačných uzávierok a výkazov nákupu. Prostredníctvom archívnych zostáv je možné vytlačiť uzávierkové doklady.

System realizuje výstupné zostavy na lokálnu tlačiareň počítača. Pri zahájení výpisu na tlačiareň alebo počas neho môže nastať prípad, keď tlačiareň nie je pripravená. O tejto situácii sa na obrazovke vysvieti príslušná správa. Štandardne je výstup na tlačiareň riadený pomocou tzv. Preview formulára, kde sa možno rozhodnúť, či sa bude zostava tlačiť hneď, či ju budeme iba prezerat' na obrazovke alebo zmeníme parametre výstupného kanálu, cez ktorý prebieha tlač zostáv zostavu pošleme inou cestou.

Podsystem servis

Do časti servis má prístup iba majiteľ. V tejto časti upravuje číselníky, kde registruje pracovníkov zmenárne. Číselník je sústava všetkých používaných kľúčov v podniku zoradených do vhodného prehľadu. V tejto časti je taktiež možné robiť archíváciu údajov. V podsysteme servis sú uvedené aj technické informácie o systeme Monetka.

Podsystem informácie

System informácie obsahuje vlastný informačný system a informácie o ňom.

Základný popis práce so systemom

Používateľ systemu pracuje s tzv. roletovým menu. Roletové menu je vlastne ponuka vytypovaných činností, ktoré zabezpečuje system a vhodným výberom z nich užívateľ využíva jeho vlastnosti.

Výber činnosti, resp. funkcie systemu z roletového menu sa uskutočňuje štandardnými metódami tak, ako je zaužívané v operačných systemoch typu Windows – t.j. pomocou klávesových skratiek, šípkami, myškou a podobne.

System Monetka využíva filozofiu prístupových hesiel oprávnených pracovníkov. Každý pracovník, ktorý pracuje so systémom, má pridelený prístupový kód. Toto heslo umožňuje oprávnenému pracovníkovi vstúpiť do systému a následne v ňom pracovať. Každý pracovník má súčasne pridelenú prioritu, t.j. číslo, ktoré ho oprávňuje pracovať vo vybraných funkciách. Najvyššiu prioritu číslo jedna má správca systému, väčšinou vedúci zmenárne. Ten má prístup ku všetkým funkciám. Priorita číslo dva má prístup prakticky ku všetkým funkciám okrem niektorých špeciálnych funkcií z rolety Servis. Toto je najbežnejšie používaná priorita. Aspoň jeden pracovník si musí ponechať prioritu číslo jedna, inak sa môže stať systém neprístupný. Heslo si počas práce so systémom môže každý pracovník ľubovoľne zmeniť, no tým sa nemení priorita prístupu. Túto môže zmeniť len správca systému.

Pri prihlasovaní pracovníka do systému je potrebné zadať vlastné prístupové heslo. Po zadaní správneho hesla sa systém prihlási a v spodnom stavovom riadku sa zobrazí skratka mena pracovníka a jeho priorita v systéme. V prípade nesprávneho hesla systém vyžaduje znovu zadanie hesla, alebo ukončí svoju činnosť.

System Monetka súčasne stráži kontinuitu času, v ktorom pracuje a teda v prípade, že ho štartujeme v skoršom čase (dátume), ako sme ho naposledy použili, hlási na obrazovke chybovú správu „Chybný dátum alebo čas“.

Inicializáciu systému je vhodné zveriť zaškolenému pracovníkovi. Prioritnou podmienkou je naplnenie číselníkov systému. Minimálne musia byť naplnené číselníky pracovný list a kurzový list.

V prípade, že sa systém Monetka štartuje prvýkrát po inštalácii, je potrebné uskutočniť registráciu produktu. Registrácia slúži na prvotný zápis obchodného názvu firmy, IČO firmy a registračného čísla. Po zaregistrovaní je produkt schopný plne funkčnej prevádzky.

4.6 Organizácia práce v zmenárni

Každá valuta má priradený svoj vlastný priečinok, pričom je to ešte rozdelené podľa nominálnej hodnoty. Valuty sú uložené v trezore, ktorý sa z bezpečnostných dôvodov nachádza na inom mieste ako zmenáreň. Zmenáreň je chránená bezpečnostným systémom Kelcom a mimo prevádzky je bezpečnosť zaistená aj políciou.

Neoddeliteľnou súčasťou je technické vybavenie. Základom je ručná lampa s osvetlením, UV lampa, počítač s tlačiarňou, čítačka peňazí. V počítači sa nachádza kartotéka platidiel, ktorá je každý mesiac aktualizovaná. V kartotéke sa nachádzajú všetky štáty, ich platné bankovky a mince, vrátane uvedenia ochranných prvkov z rubovej a lícnej strany a falzifikáty. K bankovkám a minciam je uvedená ich platnosť a prekluzívna doba. Prekluzívna doba u bankoviek a mincí je doba, kedy ich do určitého dátumu banka vymieňa za platnú menu a sťahuje ich z obehu, ale platiť sa nimi nedá. Uvedený je aj dátum vydania bankovky a odkedy je v obehu. Dôležitou súčasťou kartotéky je časť aktualizácia, ktorá sa pravidelne aktualizuje prostredníctvom internetu. Ďalšou podstatnou súčasťou je zoznam ochranných prvkov bankoviek, ktorými sú vodoznak, ochranný prúžok, kontrolná súťaž, mikropísmo, sklopný efekt, hologram, reflexná fólia, opticky variabilné farby, irizujúci pruh, metalická farba, ochranná líniová štruktúra, slepá tlač, obrysový znak, mikroperforovaný znak, priesvitka na kontrolu materiálu, pseudovodoznak, samoautentifikačné prvky. Tieto ochranné prvky sú uvedené aj v príručkách o rozpoznávaní platidiel.

Na rozpoznanie originality bankoviek a mincí absolvuje každý pracovník, ktorý je zamestnaný na trvalý pracovný pomer školenie. Zúčastňujú sa odborného kurzu na rozpoznávanie platidiel podozrivých z falšovania platieb podozrivých z falšovania alebo pozmeňovania § 6 ods. 8 písm. b) Devízového zákona č. 202/1995 Z. z. v znení zákona č. 602/2003 Z.z. Tento kurz vykonáva a vydáva osvedčenie spoločnosť APIS v Banskej Bystrici na základe určenia NBS. Toto školenie hradí svojim zamestnancom spoločnosť.

Obeh dokladov

V zmenárni nie je zavedená evidencia pošty, nakoľko ako sídlo zmenárne je uvedená adresa majiteľa zmenárne, ktorý je zároveň aj štatutárnym orgánom. Toto riešenie má však svoje výhody i nevýhody. Výhodou je, že majiteľ má okamžitý prístup k informáciám. Nevýhodou je možná strata účtovných dokladov, ich nesprávne spracovanie a uchovanie.

Správnejším riešením by bolo zaviesť evidenciu pošty v rámci zmenárne. Kde by prijatú poštu zaevidoval a spracoval príslušný pracovník. Následne by sa tieto dokumenty archivovali do doby, ktorú stanovuje zákon o účtovníctve.

Vnútroorganizačná smernica

Podľa zákona o účtovníctve je každá účtovná jednotka povinná zostavovať vnútroorganizačnú smernicu. V zmenárni však žiadnu vnútroorganizačnú smernicu vypracovanú nemajú. Všetky dôležité záležitosti sú prejednávané ústnou formou .

V zmenárni nebola vedená vnútroorganizačná smernica ani pri fungovaní prevádzky v Tesco. Podstatné náležitosti a podmienky boli určené ústnou formou.

Vo vnútroorganizačnej smernici by mali byť uvedené minimálne tieto náležitosti:

- *Spôsob vedenia účtovníctva* – v zmenárni je účtovníctvo vedené pomocou prostriedkov výpočtovej techniky. Súčasťou tejto časti by mal byť užívateľská príručka k softvéru, manuál a pod. Pri použití výpočtovej techniky sa považuje za účtovný záznam programové vybavenie.
- *Zoznam účtovných kníh, číselných znakov a symbolov* – účtovná jednotka označuje účtovné knihy, doklady a ostatné účtovné zásady vlastným spôsobom. Pri použití znakov a symbolov má účtovná jednotka uviesť ich význam.
- *Účtový rozvrh* – účtovná jednotka je povinná zostaviť účtový rozvrh s uvedením syntetických a analytických účtov potrebných na zaúčtovanie všetkých účtovných prípadov v účtovnom období a na zostavenie účtovnej závierky. Účtový rozvrh musí taktiež obsahovať potrebné podsúvahové účty.
- *Odpisový plán* – účtovná jednotka ho vypracováva v súlade so zákonom o účtovníctve, na jeho základe vykonáva odpisovanie majetku.
- *Inventarizácia majetku, záväzkov a vlastného imania* – podľa zákona o účtovníctve je účtovná jednotka povinná uviesť v internom predpise minimálne časový harmonogram inventarizácie, inventarizačnú komisiu a spôsob účtovania zistených skutočností.
- *Archivovanie účtovnej dokumentácie a jej ochrana* – túto časť je účtovná jednotka povinná vypracovať podľa zákona o účtovníctve. V zmenárni účtovnú dokumentáciu uchovávajú podľa zákona o účtovníctve, ale nemajú to zaznamenané vo vnútornom predpise.

Ďalšími náležitostami, ktoré účtovná jednotka môže uviesť vo vnútornom predpise sú:

- *Oceňovanie dlhodobého majetku.*
- *Spôsob vysporiadania mánk, škôd a prebytkov* – dôležité je určenie hmotne zodpovednej osoby, ktorá v prípade vzniku manka alebo škody, túto stratu uhradí. Dohoda o hmotnej zodpovednosti sa musí zostaviť písomne inak je neplatná.
- *Obeh účtovných dokladov* – pri prijatí dokladu z externého prostredia, by sa mal tento doklad spracovať a následne založiť. V zmenárni túto záležitosť riešia prijímaním dokladov z externého prostredia na adresu jedného z majiteľov zmenárne.

Inventarizácia

Dôležitou úlohou účtovníctva je evidovať skutočný stav majetku a záväzkov. Významnú úlohu tu zohráva inventarizácia. Inventarizáciou overuje účtovná jednotka, či stav majetku a záväzkov v účtovníctve zodpovedá skutočnosti.

Súčasťou inventarizácie je inventúra, pri ktorej sa zistí skutočný stav majetku a záväzkov a vlastného imania k určitému dňu.

Okrem inventarizácie peňažných prostriedkov v pokladnici, ktorú majú podľa zákona o účtovníctve vykonávať minimálne štyrikrát za rok, každé 2 roky robia inventarizáciu hmotného majetku. Inventarizáciu zásob vykonávajú jedenkrát ročne.

Na začiatku inventarizácie sa stanoví inventarizačná komisia, ktorú tvorí jeden z majiteľov zmenárne spolu s externou účtovníčkou.

Po vykonaní inventúry zistené údaje zapíšu na inventúrne súpisy, tým sa zabezpečí preukázateľnosť účtovníctva. Po uskutočnení inventúry porovnajú stav zistený pri inventúre so stavom v účtovníctve. Výsledky porovnania zaznamenajú v inventarizačnom zápise, ktorým sa zabezpečuje vecná správnosť účtovníctva. Pri zistení inventarizačných rozdielov sa posudzujú príčiny ich vzniku a osoby zodpovedné za zistené rozdiely. Za rozdiely zistené v pokladnici sú hmotne zodpovedné pracovníčky zmenárne. Pri zistení schodku v pokladnici sa účtuje pohľadávka voči hmotne zodpovednej osobe.

Pri vykonávaní inventarizácie súčasne posudzujú stav hmotného majetku, ktorý pri jeho opotrebovaní, či už morálnom alebo fyzickom, nahrádzajú novým.

Denná uzávierka

Súčasťou dennej uzávierky je inventarizácie pokladnice, kedy sa porovnáva stav zistený inventúrou so skutočným stavom pokladne. V rámci inventúry sa vykonáva inventúrny súpis podľa jednotlivých mien.

Inventúrny súpis pozostáva z jednotlivých mien, množstvo a hodnota bankovky, celková hodnota meny.

Na čítačke platidiel sa vykonáva sčítanie bankoviek podľa jednotlivých mien. Počet kusov sa zapíše do programu v počítači. Ten vynásobením množstva a hodnoty bankovky vyčíslí sumu. Potom sa rovnakým spôsobom zadávajú mince. Po sčítaní tejto hodnoty v počítači vyjde celková suma meny, ktorá sa nachádza v zmenárni. Tá sa porovnáva s vytlačenou dennou uzávierkou (stav v pokladni k danému dňu). Takto sa postupuje s každou menou rovnakou, vrátane meny euro.

Mesačná uzávierka

Vykonáva sa prvý deň nasledujúceho mesiaca po vytlačení dennej uzávierky v danom dni. Za celý kalendárny mesiac sa vykonáva. Mesačná uzávierka sa tlačí prostredníctvom Monety. Cez doklady sa vyberie mesačná uzávierka a zadá sa príkaz k tlačí. Následne sa založí a archivuje s ostatnými mesačnými uzávierkami podľa zákona o archívnictve.

Mesačné uzávierky slúžia na vytvorenie prehľadu za štvrťrok o nákupe a predaji valút, ktorý sa odovzdáva Národnej banke Slovenska (Príloha 2). Obsahuje meny, s ktorými obchoduje, množstvo nákupu, kurzová hodnota (jej hodnotu ukáže mesačná uzávierka), množstvo predaja cudzej meny a kurzová hodnota predaja. Po vytvorení tohto štvrťročného výkazu ho posiela majiteľ poštou do Národnej banky Slovenskej.

Priebeh zámény valuty

V zmenárni je možné prijať len platnú bankovku. Bankovka je platná pokiaľ spĺňa stanovené kritériá. Jedným z nich je kontrola ochranných prvkov bankovky, ktorá nasleduje po prijatí bankovky. Ďalej sa skontroluje, či z bankovky nechýba žiadna časť alebo nie je zafarbená ružovou farbou. Ružová farba na bankovkách značí, že pochádzajú z lúpežného prepadnutia.

Veľké banky chránia uložené peňažné prostriedky ružovým práškom, ktorý sa pri násilnom otváraní trezora vysype na bankovky a tým ich znehodnotí. Bankovku, z ktorej chýba nie je možné prijať, vzhľadom k tomu že je znehodnotená. Pri následnom odvode valuty do banky, by ju banka odmietla prijať.

Náročnú kontrolu si vyžadujú hlavne britské libry, nakoľko bývajú často znehodnotené ružovým práškom a chýbajúcimi časťami. Po kontrole týchto znakov nasleduje zapísanie prijatej meny a jej množstva do systému. Systém následne určí prepočítanú sumu, o ktorej sa vytlačí doklad o nákupe, resp. predaji cudzej meny (Príloha 3 a Príloha 4). Táto suma sa vyplatí zákazníkovi, ku ktorej dostane doklad s podpisom pracovníka, ktorý zámenu vykonal. Kópia tohto dokladu sa uloží k ostatným dokladom, ktoré sa rozdeľujú podľa nákupu a predaja. Po uplynutí týždenného časového intervalu sa tieto doklady balia a následne archivujú.

Stornovanie dokladu

V prípade nesprávneho vyhotovenia dokladu o výmene valuty, sa musí vykonať storno takéhoto dokladu. Stornovanie dokladu sa nemôže urobiť len prečiarknutím nesprávneho dokladu.

Storno sa vykoná stornovaním dokladu v informačnom systéme. Následne sa o tom vytlačí doklad, ktorý sa priečne prečiarkne, pričom sa napíše, že sa jedná o storno dokladu. Na doklad o o stornovaní valuty sa podpíše pracovník, ktorý storno vykonal. Storno dokladu sa zákazníkovi neodovzdáva, ale obidve verzie sa založia medzi príslušné doklady. Následne sa v informačnom systéme vyhotoví nový doklad, ktorý sa vytlačí. Kópia tohto dokladu sa odovzdá pri výmene zákazníkovi a originál sa uschová v zmenárni.

Archivácia dokladov

Doklady sa najprv odkladajú a následne sa balia podľa dátumu za týždeň – zvlášť nákup a predaj. Na obal sa uvedú údaje: odkedy, dokedy, s uvedením či sa jedná o nákup alebo predaj valút. Zvlášť sa archivujú vklady a výbery z pokladne, denné uzávierky za daný mesiac a taktiež odvody z pokladne do banky.

Archiváciu dokladov vykonávajú podľa zákona o archívnictve. Účtovné doklady, účtovné knihy, odpisové plány, inventúrne súpisy, inventarizačné zápisy a účtový rozvrh archivujú 5 rokov, po roku v ktorom sa naposledy použili. Účtovnú závierku archivujú počas 10 rokov nasledujúcich po roku, ktorého sa týkajú. Účtovné záznamy, ktorými účtovná jednotka dokladuje formu vedenia účtovníctva uchovávajú 5 rokov, po roku v ktorom sa naposledy použili.

4.7 Výstupné zostavy

Majiteľ zmenárne odovzdá účtovné doklady externej účtovníčke, ktorá ich následne zaúčtuje. Zo spracovania im priebežne počas roka poskytuje rozbor o nákladoch a výnosoch z podnikateľskej činnosti. Na ich základe posudzujú majitelia zmenárne finančnú situáciu spoločnosti. Na konci roka im vo vytlačenej podobe účtovníčka odovzdáva výstupy z denníka a hlavnej knihy. V denníku sú účtovné zápisy usporiadané chronologicky. Tým sa preukazuje, že v účtovnom období boli zaúčtované všetky účtovné prípady. V hlavnej knihe sa účtovné zápisy systematicky usporadúvajú z vecného hľadiska. Preukazuje sa tým zaúčtovanie všetkých účtovných prípadov na účty majetku, záväzkov, rozdielu majetku a záväzkov, nákladov a výnosov v účtovnom období.

5 Záver

V súčasnej dobe globalizácie a informatizácie spoločnosti plní účtovníctvo významnú informačnú funkciu. Patrí k významným nástrojom riadenia podniku, nakoľko je nenahraditeľným zdrojom informácií pre manažérov. Poskytuje informácie o stave majetku a zdrojov krytia, nákladoch, výnosoch a výsledku hospodárenia. Podáva tak obraz o majetkovej, výnosovej a finančnej situácii podniku.

Tému bakalárskej práce sme si vybrali z dôvodu jej aktuálnosti, uplatniteľnosti v praxi a možnosti využitia osobných skúseností s danou problematikou.

Hlavným cieľom našej práce bolo vymedzenie krátkodobého finančného majetku a vedenie účtovníctva v zmenárenskej činnosti. Nakoľko je však krátkodobý finančný majetok veľmi široká oblasť, detailnejšie sme spracovali peňažné prostriedky v hotovosti.

Snažili sme sa túto menej známu problematiku detailnejšie spracovať, vzhľadom k tomu, že zmenárenská činnosť má svoje špecifiká.

Účtovná jednotka musí dodržiavať zásady stavené zákonmi, predpismi a nariadeniami. Jedným z najdôležitejších zákonov, ktorými sa pri svojej podnikateľskej činnosti riadia účtovné jednotky, je zákon o účtovníctve. Zmenárenskú činnosť okrem toho upravuje devízový zákon, predpisy Ministerstva financií SR a rozhodnutia NBS. Konkrétne ustanovenia fungovania účtovnej jednotky musia byť uvedené vo vypracovanej vnútro podnikovej smernici. Nakoľko v zmenárni vnútro podnikovú smernicu nemajú vypracovanú, odporúčala by som im vypracovať ju s prihliadnutím na špecifickú zmenárenskú činnosť. Vnútro podniková smernica má určitú formu a obsah. Musia v nej byť vypracované minimálne náležitosti, ktoré požaduje zákon o účtovníctve. Okrem toho môže účtovná jednotka uviesť aj ďalšie potrebné náležitosti, ktoré nie sú podmienené zákonom o účtovníctve. Po vypracovaní vnútro podnikovej smernice získava záväznosť právnej normy.

Vzhľadom na to, že Slovenská republika vstúpila do Európskej únie, musela sa upraviť aj legislatíva Slovenskej republiky, aby zodpovedala požiadavkám Európskej únie. Pre podniky poskytujúce zmenárenské služby to znamenalo prispôsobenie sa požiadavkám Európskej únie v oblasti legislatívy.

Ešte väčšie zmeny nastali po prijatí meny eura ako platnej meny Slovenskej republiky, nakoľko sa s menou euro najviac obchodovalo. Pre malé zmenárne to znamenalo zánik, pre väčšie zmenárne zníženie ziskov.

Spoločnosť MERCOR AM to taktiež ovplyvnilo vo významnej miere, nakoľko museli uzavrieť prevádzku v Tesco. Hlavná zmenáreň zaznamenala znížený počet obchodov a s tým súvisiace zníženie zisku zo zmenárenskej činnosti. Vzhľadom k tomu, že prijatie eura ovplyvnilo celú spoločnosť Slovenskej republiky, majitelia nemohli túto situáciu zmeniť ani iným spôsobom riešiť.

Podľa nášho názoru je však veľkou výhodou zmenárne oproti bankám, že sú výhodnejšie výmenné kurzy a zmenáreň si pri výmene neúčtuje žiadne úroky ani poplatky.

V súčasnej dobe využívajú podniky pri vedení účtovníctva podnikové informačné systémy. Na vedenie účtovníctva využíva zmenáreň taktiež podnikový informačný systém. Avšak účtovníctvo zmenárne má na starosti externá účtovníčka. Vzhľadom k tomu, že im vedie účtovníctvo už niekoľko rokov, je zrejme, že táto forma vedenia účtovníctva im vyhovuje. Zatiaľ neboli zaznamenané žiadne problémy s externým spracovaním účtovníctva. Napriek tomu by som odporúčala z dôvodu väčšej bezpečnosti a spoľahlivosti, túto formu vedenia nahradiť spracovaním účtovníctva vo vnútri podniku. Znížila by sa tým pravdepodobnosť straty účtovných dokladov a následné problémy pri spracovaní účtovníctva. Danú záležitosť by sme odporúčali riešiť uzatvorením pracovného pomeru s účtovníčkou na skrátený pracovný čas, pričom vedenia účtovníctva by sa uskutočňovalo v priestoroch zmenárne, z dôvodu zníženia rizika straty účtovných záznamov.

Počas podnikateľskej činnosti dochádza k veľkému množstvu výmeny informácií medzi podnikateľskými jednotkami navzájom, bankovými a finančnými inštitúciami. Pri príchode pošty z externého prostredia podnikateľské jednotky tieto informácie spracujú a následne archivujú. V zmenárni nie je vedená žiadna evidencia pošty, nakoľko ako sídlo zmenárne je uvedená adresa majiteľa. Odporúčala by som to zmeniť a ako sídlo zmenárne uvádzať jej adresu, aby všetky potrebné doklady a informácie boli správne spracované a archivované. V prípade potreby je možné ich potom jednoducho vyhľadať.

Účtovné jednotky potrebujú k svojej činnosti nielen kapitál, ale aj majetok. Pre zmenárenskú činnosť je veľmi dôležitý krátkodobý finančný majetok, ktorý má svoje špecifiká. Tento druh majetku je charakteristický vysokou likvidnosťou, ktorá je daná časom potrebným na premenu majetku na peňažné prostriedky alebo ich ekvivalenty. Z krátkodobého finančného majetku vedú v zmenárni len peňažné prostriedky v hotovosti a na bankových účtoch.

Zoznam použitej literatúry

1. BIELIK, Peter. 2006. Podnikové hospodárstvo. Nitra: SPU, 2006. 319 s. ISBN 80-8069-698-5.
2. CENIGOVÁ, Anna. 2009. *Podvojné účtovníctvo podnikateľov*. Bratislava : Ceniga, 2008. 653 s. ISBN 978-80-969946-1-8.
3. DŽUPINKA, Miroslav – ROHLOVÁ, Klaudia. 2005. Harmonizácia účtovníctva – všeobecný vstup do IAS/IFRS. In Sborník mezinárodnej konferencie : *Finance a účtovníctví ve věde, výuce a praxi*. Zlín : Univerzita Tomáše Bati, 2005, s. 48. ISBN 80-7318-288-2.
4. ENGELOVÁ, Katarína. 2007. Závazky v účtovníctve podnikateľov. In *Význam a úlohy účtovníctva a financií v riadení malých a stredných podnikov v poľnohospodárstve* [Zborník na CD ROM] Nitra : SPU, 2007, s. 25-32. ISBN: 978-80-8069-967-3.
5. FABOVÁ, Zdenka. 2008. *Jednoduché účtovníctvo pre začiatočníkov a pokročilých*. Bratislava : Epos, 2008. 416 s. ISBN 977-80-8057-741-4.
6. FEKETEHOVÁ, Renáta – KICOVÁ, Marianna. 2007. Účtovníctvo ako súčasť informačného systému podniku. In *Mezinárodná vedecká konferencia : Znalostní ekonomika – trendy rozvoje vzdelávania, vedy a praxe*. Zlín : Univerzita Tomáše Bati, 2007, s. 33. ISBN 978-80-7318-646-3.
7. HORNGREN, Charles – HARRISON, Walter – SMITH BAMBER, Linda. 2002. *Accounting – annotated instructor's edition*, Prentice Hall: Upper Saddle River, 2002. 5. vyd. 1104 s. ISBN 0-13-090728-6.

-
8. KRIŠTOFÍK, Peter – SAXUNOVÁ, Darina – ŠURANOVÁ, Zuzana. 2009. *Finančné účtovníctvo a riadenie s aplikáciou IAS/IFRS*. Bratislava : IURA EDITION, 2009. 767 s. ISBN 978-80-8078-230-6.
9. KUČERA, Milan – LÁTEČKOVÁ, Anna. 2008. *Podnikové informačné systémy a účtovníctvo*. Nitra : SPU, 2008. 117 s. ISBN 978-80-8069-985-7.
10. KUPKOVIČ, Milan a i. 2003. *Podnikové hospodárstvo*. Bratislava : Sprint vfra, 2003. 7. vyd. 452 s. ISBN 80-88848-71-7.
11. LANDA, Martin. 2005. *Účetníctví podniku*. Praha : Eurolex Bohemia, 2005. 467 s. ISBN 80-86861-01-5.
12. LÁTEČKOVÁ, Anna - MICHALÁKOVÁ, Jana. 2007. Pohľadávky a záväzky v automatizovanom informačnom systéme. In *Význam a úlohy účtovníctva a financií v riadení malých a stredných podnikov v poľnohospodárstve* [Zborník na CD-ROM]. Nitra : SPU, 2007, s. 72-77. ISBN: 978-80-8069-967-3.
13. PATAKY, Jozef. 2004. *Základy účtovníctva*. Nitra : SPU, 2004. 191 s. ISBN 80-8069-460-5.
14. PATAKY, Jozef – HACHEROVÁ, Žofia – KOČNER, Marián. 2008. *Základy účtovníctva*. Nitra : SPU, 2008. 213 s. ISBN 978-80-552-009-5.
15. SEDLÁČEK, Jaroslav. a i. 2005. *Základy finančního účetnictví*. Praha : Ekopress, 2005. 331 s. ISBN 80-86119-95-5.
16. SOUKUPOVÁ, Božena – ŠLOSÁROVÁ, Anna – BAŠTINCOVÁ, Anna. 2004. *Účtovníctvo*. 2 vyd. Bratislava : IURA EDITION, 2004. 638 s. ISBN 80-8078-020-X.

-
17. STRÁŽOVSKÁ, Helena a i. 2003. *Podnikovohospodárska náuka obchodu*. Bratislava : Sprint vfra, 2003. 386 s. ISBN 80-89085-12-1.
18. ŠABÍKOVÁ, Ingrid - GYURIÁN, Norbert. 2007. Transformácia účtovného výsledku hospodárenia podniku na základe dane. In *Význam a úlohy účtovníctva a financií v riadení malých a stredných podnikov v poľnohospodárstve* [Zborník na CD ROM]. Nitra : SPU, 2007, s. 83-89. ISBN: 978-80-8069-967-3.
19. ŠLOSÁROVÁ, Anna. a i. 2006. *Analýza účtovnej závierky*. Bratislava : IURA EDITION, 2006. 478 s. ISBN 80-8078-070-6.
20. ŠLOSÁROVÁ, Anna. a i. 2009. *Účtovníctvo B*. Bratislava : Ekonómia, 2009. 272 s. ISBN 978-80-8078-244-3.
21. ŠURANOVÁ, Zuzana – ŠKODA, Miroslav. 2007. *Medzinárodné účtovníctvo*. Banská Bystrica : Univerzita Mateja Bela, 2007. 197 s. ISBN 978-80-8083-438-8.
22. ŠNIRCOVÁ, Jana. 2005. Vplyv harmonizácie systémov účtovníctva na zainteresované subjekty. In *ACTA OECONOMICA CASSOVIENSIA N09*. Bratislava : Ekonomická univerzita, 2005, s. 215. ISBN 80-225-2038-1.
23. http://www.statistics.sk/wmetis/kzuk_e/doc.jsp?kzu_ml=1911 [cit. 2010-04-03].
24. Devízový zákon č. 202/1995 Z. z. v znení neskorších predpisov.
25. Opatrenie MF SR č. 23054/2002-92 o postupoch účtovania a rámcovej účtovej osnove pre podnikateľov.
26. Zákon č. 431/2002 Z. z. o účtovníctve v znení neskorších predpisov.

Zoznam príloh

Príloha 1: Doklad o odvode valút

Príloha 2: Výkaz o nákupe a predaji peňažných prostriedkov v cudzej mene

Príloha 3: Doklad o nákupe valút

Príloha 4: Doklad o predaji valút

Príloha 1: Doklad o odvode valút

(c) DATALOCK a.s. - zmenáreň Monетка

MERCOR AM s.r.o., IČO: 36320501

12.04.2010 16:43:15

Zostava odvodu valút do banky

[*-007-*

Odvedené valuty v hodnote odvodového kurzu

Mena	Názov krajiny	Jednot.	Kurz	Suma valuty	Suma v dom. mene	Zaokrúhlené
CHF	Švajčiarsko	1	1,459000	5 500,00	3 769,71	3 769,71
Suma v domácej mene					3 769,71	3 769,71
Poplatok pri odvode		0,00 %				0,00
Celkom						3 769,71

Príloha 3: Doklad o nákupe valút

Nákup valút

MERCOR AM s.r.o.

NA-20100304/10173

CIII

018 41 Dubnica nad Váhom

Zmenáreň FIX

Nám. Matice slovenskej 1298, Dubnica n/V

IČO: 36320501 DIČ:

Tel: 0908736555

Dátum : 04.03.2010

Čas : 11:51:15

Mena	Druh	Kurz meny	Jednotka	Množstvo	Suma
CHF	V	1,495000	1	800,00	535,12

Spolu : 535,12

Cena služby : 0,00 % 0,00

Celkom : 535,12

Ďakujeme za návštevu. Starostlivo uschovajte !

Vyhotožil(a) p. Bartošová Marika

(c) DATALOCK a.s. - zmenáreň Moneta

Podpis

Príloha 4: Doklad o predaji valút

Predaj valút

MERCOR AM s.r.o.

CIII

018 41 Dubnica nad Váhom

Zmenáreň FIX

Nám. Matice slovenskej 1298, Dubnica n/V

IČO: 36320501 DIČ:

Tel: 0908736555

PR-20100304/8255

Dátum : 04.03.2010

Čas : 14:50:01

Mena	Druh	Kurz meny	Jednotka	Množstvo	Suma
CZK	V	25,035000	1	500,00	19,97

Spolu : 19,97

Cena služby : 0,00 % 0,00

Celkom : 19,97

Ďakujeme za návštevu. Starostlivo uschovajte !

Vyhotovil(a) p. Bartošová Marika

(c) DATALOCK a.s. - zmenáreň Moneta

Podpis